

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Obec s pověřeným obecním úřadem

Předkládá: Barbora Holubová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Petr Triner

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne 31. března 2017

.....

Barbora Holubová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práce JUDr. Petru Trinerovi za cenné rady a připomínky a dále mojí rodině za podporu během celé doby studia.

Obsah

Úvod.....	1
1. Základní vymezení veřejné správy	2
1.1. Státní správa	3
1.2. Samospráva.....	4
1.3. Vztah státní správy a samosprávy.....	5
2. Územní samospráva.....	7
2.1. Právní úprava územní samosprávy	7
2.2. Územní samospráva v ústavním pořádku ČR.....	8
2.2.1. Ústava ČR	8
2.2.2. Listina základních práv a svobod	9
2.3. Obce	10
2.3.1. Postavení obcí.....	11
2.3.2. Typy obcí.....	11
2.4. Kraje	15
2.5. Hlavní město Praha	16
3. Působnost obcí.....	17
3.1. Samostatná působnost	19
3.1.1. Spolupráce mezi obcemi	21
3.2. Přenesená působnost	21
3.2.1. Veřejnoprávní smlouvy	23
3.3. Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti obcí.....	24
3.4. Dozor nad výkonem působnosti obcí	25
4. Obec s pověřeným obecním úřadem.....	27
4.1. Činnost obce s pověřeným obecním úřadem	28
4.2. Organizační struktura obce s pověřeným obecním úřadem	30
4.2.1. Zastupitelstvo obce.....	31
4.2.2. Rada obce.....	32
4.2.3. Starosta obce	33
4.3. Obecní úřad obce s pověřeným obecním úřadem	34
4.3.1. Zaměstnanci obecního úřadu	34
5. Město Starý Plzenec.....	36
5.1. Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Starý Plzenec.....	36
5.2. Historie obce	37
5.3. Organizační struktura.....	39
5.4. Hospodaření obce	39

Závěr	41
Resume	43
Seznam použitých pramenů a literatury.....	44
Přílohy	50

Úvod

Téma bakalářské práce nese název Obec s pověřeným obecním úřadem. Obce jsou základem územní samosprávy, která představuje nedílnou součást každé demokratické společnosti. Za pověřený obecní úřad považujeme takový úřad, na který přenáší stát část svých pravomocí, ale ne v takovém rozsahu, jako na obec s rozšířenou působností. Výkon státní správy pověřeným obecním úřadem, je stanoven pomocí zvláštních zákonů. Státní správu vykonává pověřený obecní úřad i pro obce, které spadají do jeho správního obvodu. Obce s pověřenými obecními úřady jsou označovány jako obce II. typu. V současné době máme na území České republiky 398 obcí s pověřeným obecním úřadem z celkového počtu 6249 obcí.

Cílem této bakalářské práce je přiblížit čtenáři fungování obcí, které nevykonávají jen základní rozsah přenesené působnosti, a ani nejsou obcemi s rozšířenou působností, která mají naopak tento rozsah nejšířší. Dále přiblížit čtenáři pojem pověřený obecní úřad, konkretizovat jeho postavení v systému veřejné správy a vysvětlit principy jeho fungování.

Hlavním prvkem bakalářské práce je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), pomocí kterého lze vymezit základní postavení a působnost obcí. Tento zákon již prošel několika novelizacemi. Pomocí jedné z novel, která proběhla v roce 2006, nastaly změny v dozoru a kontrole obcí a díky které se obnovily historické městysy. Dále je v práci zmíněn zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

V první kapitole jsou definovány pojmy veřejná správa, subjekt a vykonavatel veřejné správy. Dále je zde popsán systém veřejné správy v České republice a její členění na samosprávu a státní správu. V další kapitole nalezneme vysvětlení pojmu územní samospráva, které je nezbytně nutné k pochopení dané problematiky, především k pochopení vztahů státní správy a samosprávy. Třetí kapitola je zaměřena na působnost obcí. Čtvrtá kapitola seznamuje s hlavním tématem této práce. Konkrétně s pojmem obec s pověřeným obecním úřadem, jeho činností a organizační strukturou. Závěr práce se věnuje Starému Plzenci, obci s pověřeným obecním úřadem, místu mého trvalého bydliště. Tuto obec jsem si vybrala i z toho důvodu, že jsem zde měla možnost působit v rámci mé studijní praxe.

1. Základní vymezení veřejné správy

Na začátek je nezbytné vysvětlit podstatu pojmu veřejná správa. Veřejná správa je všeobecně považována za ústřední pojem správního práva, správní vědy i dalších vědních oborů, které se jí zabývají (státověda, politologie, psychologie veřejné správy).¹ Veřejná správa aktivně organizuje a řeší nejrůznější společenské situace. Můžeme ji obecně vymežit jako správu veřejných záležitostí vykonávanou subjekty veřejné správy a jejich orgány.² Tato správa je vykonávána ve veřejném zájmu.

Za klíčové znaky, co se týče definice správy jako takové, jsou považovány záměrnost a trvalost uskutečňovaných činností a jejich provádění určitou organizací. Základem správy je organizovaná činnost vedoucí k dosažení určitých účelů. Základní rozdělení správy představuje správu veřejnou a správu soukromou.

Lze tedy shrnout, že správa je soubor činností, majících záměrný charakter, které jsou uskutečňovány v relativně trvale organizovaných celcích, v objektivně vymezeném rámci a jež jsou zaměřeny k dosažení určitého cíle, současně jde také o zajištění těch procesů, jimiž se správa uskutečňuje.³ Veřejná správa má za úkol správu veřejných záležitostí. Je realizována jako projev výkonné moci ve státě. Pro tuto výkonnou moc je charakteristické, že se jedná o moc veřejnou. Veřejná moc rozhoduje o zákonem přiznaných právech a povinnostech subjektů. Veřejnou moc stát vykonává prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.

Subjektem veřejné správy je vždy stát, který je jediný originální nositel veřejné správy, a další subjekty se od něj odvozují.⁴ Subjekt veřejné správy je nadán právní subjektivitou. Dalšími subjekty veřejné správy jsou například:

- veřejné podniky,
- veřejné ústavy,

¹ WOKOUN R. a kol. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 316 ISBN 978-80-7380-304-9

² HORZINKOVÁ, Eva.; NOVOTNÝ, Vladimír. Základy organizace veřejné správy v ČR. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 8 ISBN 978-80-7380-096-3

³ WOKOUN R. a kol. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 316 ISBN 978-80-7380-304-9

⁴ WOKOUN R. a kol. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 320 ISBN 978-80-7380-304-9

- veřejnoprávní korporace.

Mezi veřejné podniky patří ty podniky, jejichž činnost je spojena s veřejným zájmem. Nejčastější variantu veřejného podniku je podnik soukromý, který plní některé úkoly veřejné správy na základě koncese, nebo veřejnoprávní smlouvy. Veřejný ústav je souhrnem věcných a osobních prostředků, s nimiž disponuje subjekt veřejné správy za účelem trvalé služby zvláštnímu veřejnému účelu. Veřejnoprávní korporace mají vlastní orgány, pomocí kterých plní svoje úkoly veřejnoprávní povahy.

V Ústavě České republiky v hlavě III. jsou jako subjekty moci výkonné uvedeni:

- prezident republiky jako hlava státu (čl. 54 – čl. 66),
- vláda, jako vrcholný orgán moci veřejné (čl. 67 – čl. 78),
- ministerstva a jiné správní úřady (čl. 79).

Veřejná správa, jako správa veřejných záležitostí ve státě se člení na státní správu a samosprávu vykonávanou příslušnými orgány, které mají postavení orgánů veřejné správy.

1.1. Státní správa

Státní správa je správu veřejnou, která je vykonávána státem, respektive stát v zastoupení organizačními složkami státu (státními orgány) a správními úřady. Subjektem státní správy, jak již bylo řečeno, mohou také být veřejnoprávní korporace, nebo jejich orgány, popřípadě další soukromoprávní subjekty, na něž byl zákonem nebo na základě zákona přenesen výkon státní správy. V tomto případě subjekty vykonávají státní správu nepřímou.⁵

Státní správa se řadí mezi nezastupitelnou část veřejné správy a je zabezpečována ve veřejném zájmu. Státní správa provádí výkonnou, podzákonnou a nařizovací činnost. Mezi činnost výkonnou patří provádění a tvorba zákonů, tzv. zákonodárná iniciativa. Tuto činnost provádí vláda, ministerstva a jiné správní úřady a zastupitelstva vyšších územně samosprávných celků. Státní správa je uskutečňována na základě a v mezích zákona, ale jsou zde závazné i tzv. interní

⁵ HORZINKOVÁ, Eva.; NOVOTNÝ, Vladimír. Základy organizace veřejné správy v ČR. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 12 ISBN 978-80-7380-096-3

předpisy. V praxi to znamená, že kupříkladu orgány obcí a krajů jsou při výkonu státní správy vázány i usnesením vlády a směrnicemi ministerstev a jiných ústředních správních úřadů. Pomocí státní správy je realizována také politika státu na jednotlivých úsecích správy. Příkladem je bezpečnostní politika státu. Organizační struktura státní správy je proměnná, záleží na podmínkách historického vývoje ve společnosti a na jejich požadavcích.

Orgány státní správy mohou vykonávat státní správu přímo či nepřímo. Přímý výkon státní služby provádí orgány státu nebo správní úřady. Nepřímý výkon státní správy zřizují jiné subjekty, než je stát. Jsou jimi například kraje či obce v přenesené působnosti. Jak již bylo zmiňováno výše, část výkonu určitých záležitostí může být přenesena na veřejnoprávní korporace. Správa prováděná veřejnoprávními subjekty odlišnými od státu je nazývána veřejná samospráva. Veřejná samospráva společně se státem zabezpečuje jeho správu jako správu veřejnou.

Státní správu rozdělujeme na správu územní a ústřední. Mezi státní správu ústřední patří vrcholné a ústřední orgány státní správy v zastoupení vládou, ministerstvy a jinými ústředními úřady. Ústřední správa je doplňována tzv. dekoncentrovanými orgány státní správy. Dekoncentrované orgány patří mezi okruhy úřadů, kterým jsou podřízeny, jsou jimi například katastrální úřady, úřady práce, finanční úřady. Výkon státní správy přibližují co nejvíce občanům.

Územní státní správu lze rozdělit podle několika různých kritérií. Rozdělujeme ji na územní orgány samosprávy a územní orgány státní správy. Dále můžeme státní správu rozdělit na orgány s všeobecnou věcnou působností a specializovanou působností.

1.2. Samospráva

Samospráva plní úkoly své pomocí a vlastními prostředky, tzn. že samospráva plní úkoly ve vlastním zájmu a na vlastní odpovědnost. Při výkonu samosprávy neexistují mezi orgány veřejné správy vztahy nadřízenosti a podřízenosti. To samé platí mezi orgány samosprávy a orgány státní správy a také mezi orgány samosprávy navzájem. Samospráva je správou veřejnou, která je vykonávána pomocí veřejnoprávních subjektů jiných, nežli je stát. Jedná se o subjekty označované jako veřejnoprávní korporace. Veřejnoprávní korporace je člensky

organizovaný subjekt veřejné správy, kterému byla svěřena moc samostatně plnit veřejné úkoly.⁶

Samosprávu lze dělit na samosprávu zájmovou a samosprávu územní. Mezi samosprávu zájmovou patří například komory (Česká advokátní komora, Česká lékařská komora, Česká komora architektů, Notářská komora ČR a jiné), nebo různá společenstva. Zájmová samospráva je spjata s lidskou činností, na druhé straně územní samospráva je spjata s územím, kterým jsou v případě České republiky kraje a obce. Územní samospráva je dána Ústavou ČR a je to prostorově ohraničený celek, který se rozděluje na základní územní samosprávné celky obce a vyšší územní samosprávné celky kraje. Územně samosprávné celky mají právo samostatně nakládat se svým majetkem, hospodařit a samostatně rozhodovat o svých záležitostech. Právní předpisy ukládají krajům a obcím povinnost pečovat o svůj majetek hospodárně a účelně s úsilím o jeho rozvoj a zachování.

Mezi základní prvky samosprávy patří území nebo lidská činnost, vůči kterým působí (obce, exekutorská komora), osoby podřazené samosprávě (obyvatelé obce, soudní exekutoři), existence samosprávy jako právnické osoby veřejného práva se soustavou samosprávných orgánů (obec se zastupitelstvem a radou), vlastní hospodaření a rozpočet.⁷

Samospráva je samostatná, nezávislá na státu, ale stát vytváří podmínky pro fungování samosprávy. Stát nemůže zasahovat přímo do fungování samosprávy, ale může samosprávu ovlivňovat tím, že tvoří zákony. Zasáhnout přímo může pouze v případě ochrany zákona a pouze způsobem stanoveným zákonem. Existence samosprávy je bez státu nemožná, kdežto stát může fungovat bez samosprávy.

1.3. Vztah státní správy a samosprávy

Státní správu a samosprávu od sebe můžeme odlišit pomocí několika znaků. Na činnost samosprávy je dohlíženo státní správou v zákonem stanovených případech a zákonem stanoveným způsobem. Vztah státní správy a samosprávy lze charakterizovat tím, že samospráva je pod dozorem státní správy, ale

⁶ HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 101 ISBN 978-80-7179-254-3.

⁷ KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde, 2007. s. 21 ISBN 978-807201-665-5.

vykonavatelé samosprávy nejsou podřízeni státní správě. Orgány státní správy jsou do své funkce jmenovány státem, zatímco orgány samosprávy jsou většinou ustavovány volbou. Samospráva nese prvky kolegiálního řízení, kdežto správa státní je řízena monokraticky. Na stejném území je zároveň možno vykonávat jak územní správu státní, tak územní samosprávu. Vztah mezi územní státní správou a územní samosprávou může být vymezen pomocí tří modelů.

Prvním z modelů vymezení je samospráva plná, při které je všechna veřejná správa na území obce vykonávána jako samospráva, která podléhá kontrole parlamentu. Tento model samosprávy plné je realizován především v anglosaských zemích. Nazýváme ho modelem anglickým.

Dalším se tří modelů vymezení vztahu mezi územní státní správou a územní samosprávou je model, který vznikl za Velké francouzské revoluce ve Francii, tím pádem je nazýván modelem francouzským. Jedná se o oddělení samosprávy a státní správy. Na jednom území se vyskytují jak orgány samosprávy, tak orgány státní správy.

Třetí model, aplikovaný i v České republice, je model smíšené veřejné správy. Jedná se o tzv. přenesenou působnost, při které jsou na orgány samosprávy přeneseny některé úkoly správy státní. Tento model můžeme vidět v celé střední Evropě. Je nazýván modelem německým, protože se rozvíjel především na německém území.⁸

⁸ BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 13 ISBN 978-80-247-2908-4.

2. Územní samospráva

Na územní samosprávu lze pohlížet ze dvou hledisek, a to z hlediska politického, které dává místnímu společenství (občanům) právo spravovat své záležitosti, přesněji záležitosti společného zájmu, autonomně. Jednodušeji řečeno, politické pojetí samosprávy vyjadřuje spoluúčast občanů (laiků) ve veřejné správě a z hlediska právního, při kterém je veřejná správa vykonávána subjektem, který se liší od státu, ale podléhá státnímu schválení.⁹

2.1. Právní úprava územní samosprávy

Právní úprava územní samosprávy je zakotvena v právním řádu v pramenech nevyšší právní síly. Základ samosprávy nalezneme v Ústavě České republiky a také v Listině základních práv a svobod. V listině základních práv a svobod, ale nenalezneme doslovnou úpravu územní samosprávy jako je tomu v Ústavě České republiky. Konkrétně v čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod je uvedeno, že občané mají právo podílet se na správě veřejných záležitostí přímo, nebo prostřednictvím volby svých zástupců. Dále podíl občanů k územní samosprávě zahrnuje petiční právo v čl. 18 odst. 1 Listiny základních práv a svobod nebo také povinnost orgánů územní samosprávy poskytovat informace o své činnosti.¹⁰ Další právní úpravu územní samosprávy nalezneme v ústavních zákonech, konkrétně v ústavním zákoně o územním členění státu a v ústavním zákoně o vytvoření vyšších územně samosprávných celků tedy krajů.

Ústava České republiky zajišťuje územní samosprávu. Příslušné zákony podrobněji upravují záležitosti, týkající se organizační struktury a jednotlivých povinností územní samosprávy. Nutno zmínit základní zákony této problematiky, kterými jsou zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Na tyto hlavní zákony navazují další neméně důležité zákony, bez kterých by bylo fungování územní samosprávy nemožné, kterými jsou kupříkladu zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, zákon č. 118/2000 Sb., o krajském referendu, zákon č. 22/2004 Sb.,

⁹ HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 146 ISBN 978-80-7179-254-3.

¹⁰ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. Čl. 17 odst. 5

o místním referendu, zákon č. 491/2001 o volbách do zastupitelstev obcí a zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů, zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územně samosprávných celků a další. Dané zákony jsou prováděny pomocí vyhlášek a nařízení. Jednou z nich je Vyhláška o stanovení správních obvodů a obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Mezi poslední právní úpravu územní samosprávy lze zařadit mezinárodní právo. Dle čl. 10 Ústavy České republiky jsou mezinárodní smlouvy součástí našeho právního řádu. Významnou smlouvou je Evropská charta místní samosprávy, která byla přijata v rámci Rady Evropy 15. října 1985 a pro Českou republiku vstoupila v účinnost 1. září 1999. Evropská charta místní samosprávy vymezuje územní samosprávu jako právo místních společenství na odpovědnost a právo upravovat podstatnou část věcí veřejných v zájmu místního obyvatelstva.¹¹

2.2. Územní samospráva v ústavním pořádku ČR

Územní samospráva je nejnižší úrovní místní veřejné správy. Územní samospráva je opakem ústřední správy státní. Územní samospráva je správa, která je propojená se systémem uspořádání státního území. Nositeli územní samosprávy jsou územní samosprávné celky (jednotky), jimiž jsou v České republice obce (jako základní územní samosprávné celky) a kraje (jako vyšší územní samosprávné celky).¹²

V právním státě bývá běžné a zcela žádoucí, že je problematika územní samosprávy zakotvena v předpisech nevyšší právní síly. Stát územní samosprávu reguluje a akceptuje pomocí ústavních norem a dalších právních předpisů.

2.2.1. Ústava ČR

V čl. 8 Ústavy ČR lze nalézt základy komunálního práva. V tomto článku je řečeno, že se zaručuje samospráva územních samosprávných celků. Podrobněji se územní samosprávě věnuje hlava sedmá Ústavy ČR. Čl. 99 Ústavy označuje obce,

¹¹ KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde, 2007. s. 34 ISBN 978-807201-665-5.

¹² HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 133 ISBN 978-80-7179-254-3.

jako základní územní samosprávné celky. Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.¹³ Označení nižší (základní) a vyšší územní samosprávný celek nevyjadřuje podřazenost. Obec musí být součástí vyššího samosprávného celku, avšak ten nemůže zasahovat do záležitostí obce, jelikož má dle zákona o obcích své samostatné pravomoci. Další ustanovení této hlavy pak zakotvuje právo územních samosprávných celků na samosprávu, právo mít vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Územní samosprávné celky patří mezi veřejnoprávní korporace, které mohou vlastnit majetek a hospodařit dle svého vlastního rozpočtu.

Nelze opomenout ani pravomoci, které Ústava ČR vkládá do rukou zastupitelstva obce - čl. 101 odst. 1 Ústavy ČR říká, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem.¹⁴ Ústava dle čl. 102 - 104 vymezuje základní principy pro volbu, funkční období a působnost zastupitelstva obcí i krajů. Další, neméně důležité oprávnění zastupitelstva je vydávat obecně závazné vyhlášky. Obecně závazné vyhlášky může zastupitelstvo vydávat samozřejmě jen v mezích své působnosti. Čl. 105 Ústavy ČR pak zakotvuje výkon přenesené působnosti orgánů samosprávných celků, a to tím, že výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.¹⁵ Stejně, jako má v Ústavě ČR oporu vydávání právních předpisů zastupitelstvem v samostatné působnosti obcí (čl. 104 odst. 3 Ústavy), neopomněl zákonodárce ani na oporu vydávat předpisy v přenesené působnosti, která se projevuje v čl. 79 odst. 3, Ústavy ČR. Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.

Co se ochrany samosprávy týče, Ústava ČR jí upravuje ve svém čl. 87 odst. 1 písm. c), který říká, že o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu, rozhoduje ústavní soud.

2.2.2. Listina základních práv a svobod

Územní samosprávy se týká i řada ustanovení usnesení ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku

¹³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Čl. 99

¹⁴ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Čl. 101. odst. 1

¹⁵ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Čl. 105

České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. Především v oblasti týkající se vztahů občanů obce, popř. právnických osob. Těmito instituty jsou například povinnost orgánů územní samosprávy poskytovat přiměřeným způsobem informace o své činnosti. To zaručuje petiční právo (právo obracet se na orgány územní samosprávy se svými návrhy, stížnostmi a žádostmi) a právo na soudní ochranu před nezákonným rozhodnutím orgánů státní správy.

2.3. Obce

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, kteří mají právo na samosprávu. Obec tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací¹⁶, má vlastní majetek se kterým hospodáří. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem. Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.¹⁷

Obec jako územní společenství občanů a právnická osoba veřejného práva může být spravována prostřednictvím nástrojů přímé demokracie (místní referendum), anebo nástrojů demokracie nepřímé (orgány obce).¹⁸

Zastupitelstvo je jediný orgán obce, který výslovně zmiňuje Ústava České republiky, jež ve svém čl. 101 odst. 1 stanoví, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem. Podle čl. 104 odst. 2 Ústavy České republiky zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu kraje. Z uvedeného ústavního vymezení právního postavení zastupitelstva vyplývá, že zastupitelstvo představuje nejvyšší samosprávný orgán obce.

Na druhou stranu se na samosprávě obce podílejí rovněž další orgány obce, které jsou uvedeny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění

¹⁶ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 100 odst. 1

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

¹⁸ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 100 odst. 1

pozdějších předpisů (v případě obecní policie v zákoně č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů).¹⁹

2.3.1. Postavení obcí

Právní postavení všech obcí České republiky upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Výjimku představuje hlavní město Praha, jehož právní postavení je upraveno v zákoně č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Na území České republiky se nachází obce s počtem obyvatel menším než 100, zároveň ale i města s několika tisíci obyvateli. To je jeden z důvodů, proč se v zákonodárství České republiky prolínají dvě základní zásady, podle kterých je tvořen co nejuniverzálnější model vnitřní organizace a působnosti obcí. První ze zásad je zásada jednotné právní úpravy, která je závazná pro všechny obce a která stanovuje základy vnitřní organizace a samostatné působnosti všech obcí na našem území a zároveň zrovnoprávňuje všechny základní územní samosprávné korporace v České republice. Druhou zásadou je zásada rozdělení obcí na druhy, z čehož vyplývá určitá odlišnost právního postavení jednotlivých obcí.²⁰ Zákon o obcích rozlišuje podle této zásady obce jako základní typ jednotky územního členění státu dle §1 – 2 na města, dle §3 odst. 1 na městyse a dle §3 odst. 2 na statutární města, kterým je věnována celá hlava VIII zákona o obcích. Těmito typy obcí se budeme dále zabývat v příští kapitole.²¹

2.3.2. Typy obcí

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.²² Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti zákon rozlišuje:

- obecní úřad obce s rozšířenou působností (205 obcí) – k 31. 12. 2014
- obec s pověřeným obecním úřadem (393 obcí) – k 31. 12. 2014
- obec se základním rozsahem přenesené působnosti (6 258 obcí) – k 1. 1. 2016²³

¹⁹ Kopecký, M. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 108 – 109

²⁰ Kopecký, M. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 108 – 109

²¹ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení)

²² Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení)

Obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností jsou stanoveny zvláštním zákonem.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností, neboli obec III. typu, vedle přenesené působnosti základního rozsahu (podle § 61 odst. 1 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb.) a vedle přenesené působnosti pověřených obecních úřadů (podle § 64 zákona č. 128/2000 Sb.) vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Věcně je rozšířená působnost vymezena jak v zákoně o obcích, tak v mnoha speciálních zákonech. Jedná se např. o vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, živnostenského oprávnění, vodoprávní řízení apod.²⁴

Pověřený obecní úřad, neboli obec II. typu, vedle přenesené působnosti základního rozsahu (podle § 61 odst. 1 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb.) vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Pověřenému obecnímu úřadu jsou podřízeny mimo jiné odbor matriční a stavební úřad.²⁵ Tomuto tématu bude věnována čtvrtá kapitola bakalářské práce.

Obec je základním územním samosprávným uspořádáním občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec spravuje své záležitosti samostatně. Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat jen tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen pouze zákonem. Povinnosti může obec ukládat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou. Orgány obce je vykonávána přenesená působnost v základním rozsahu ve věcech, které stanoví zvláštní zákony; v tomto případě je území obce správním obvodem.^{26 27}

²³ Portál územního plánování [online]. Obce. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z:

<http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

²⁴ Portál územního plánování [online]. Správní uspořádání ČR, orgány územního plánování. [cit. 2017-10-23]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

²⁵ Kopecký, M. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 108 – 109

²⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

²⁷ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zvláštní zákon upravuje postavení hlavního města Prahy. Podle něj je Praha současně hlavním městem České republiky, krajem i obcí. Hlavní město Praha má upraveny své vnitřní poměry ve věcech správy města Statutem hlavního města Prahy. Je samostatně spravováno zastupitelstvem. Dalšími orgány hlavního města Prahy jsou rada hlavního města Prahy, primátor hlavního města Prahy, Magistrát hlavního města Prahy, zvláštní orgány hlavního města Prahy a Městská policie hlavního města Prahy. Hlavní město Praha se člení na městské části. Úkoly patřící do samosprávy hlavního města Prahy plní hlavní město Praha v rozsahu stanoveném zákonem a v rozsahu odpovídajícím potřebám hlavního města Prahy. Úkoly patřící do samosprávy městských částí plní městské části v rozsahu stanoveném zákonem a Statutem hlavního města Prahy a v rozsahu odpovídajícím potřebám městských částí.²⁸

2.3.2.1. Města, městyse

Města jsou podle zákona o obcích ty územní jednotky, které již městy byly, a to v den účinnosti zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, a dále města, která mají alespoň 3 000 obyvatel a předloží návrh předsedovi Poslanecké sněmovny, který po předchozím vyjádření vlády tento návrh přijme.²⁹ Městem též je, nebo může být, obec, která byla před 17. květnem 1954 městem a požádá o udělení statusu města předsedu Poslanecké sněmovny.³⁰ Orgány města jsou zastupitelstvo města, rada města, starosta, zvláštní orgány zřizované starostou a městský úřad. Města byla v historii zakládána ve volné krajině („na zelené louce“), nebo se vyvinula z dřívějších neměstských sídel. Do roku 2006 se mohla stát městem taková obec, která měla alespoň 3 000 obyvatel, pokud tak na návrh obce stanovil předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády; v současné době není dolní hranice počtu obyvatel stanovena. Město je samostatně spravováno zastupitelstvem města. Dalšími orgány města jsou starosta, rada města, městský úřad a zvláštní orgány města.³¹

²⁸ zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

²⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §3 odst. 1

³⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §3 odst. 3

³¹ Portál územního plánování [online]. Obce. [cit. 2017-10-26]. Dostupné z: <http://portal.ur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Městys, nebo také městečko, je historický typ obce stojící mezi městem a vesnicí. Status městyse nebo městečka uděloval od 13. století panovník, po roce 1918 ministerská rada. Městys musel mít městský charakter a plnit roli spádového městečka pro okolní vesnice. Statut „městys“ přestal být udělován od roku 1949. Novelou zákona o obcích se od roku 2006 tento statut opět navrácí. V současné době je obec městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Městys je samostatně spravován zastupitelstvem městyse. Dalšími orgány městyse jsou rada městyse, starosta, úřad městyse a zvláštní orgány městyse. Největším městysem je s 3157 obyvateli Veverská Bítýška a nejmenším městysem je Levín, který má 135 obyvatel.³²

2.3.2.2. Statutární města

Statutární město je územně členěné a má své vnitřní poměry ve věcech správy města upraveny statutem, který je vydáván formou obecně závazné vyhlášky obce. Území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. Statutární město je samostatně spravováno zastupitelstvem města. Dalšími orgány statutárního města jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města. Městský obvod územně členěného statutárního města je spravován zastupitelstvem městského obvodu. Dalšími orgány městského obvodu jsou rada městského obvodu, starosta, úřad městského obvodu a zvláštní orgány městského obvodu. Městská část územně členěného statutárního města je spravována zastupitelstvem městské části. Dalšími orgány městské části jsou rada městské části, starosta, úřad městské části a zvláštní orgány městské části. Orgány statutárních měst vykonávají přenesenou působnost, která je zákonem svěřena pověřeným obecním úřadům a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností. Města Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná a Mladá Boleslav jsou statutárními městy.³³

³² Portál územního plánování [online]. Obce. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z: <http://portal.ur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

³³ Portál územního plánování [online]. Obce. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://portal.ur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

2.4. Kraje

Kraje jsou vyššími územními samosprávnými celky. Byly zřízeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Základním právním předpisem na úrovni zákona upravujícím postavení a činnost krajů je zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění.³⁴ Ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb. Ústava české republiky, ve znění ústavního zákona č. 176/2001 Sb. bylo vytvořeno čtrnáct vyšších územních samosprávných celků.³⁵ I naše hlavní město Praha je jedním ze 14 krajů.

Území kraje je vymezeno územím okresů. Hranice kraje mohou být změněny pouze zákonem. Na rozdíl od obcí, území kraje nemůže být změněno pouze dohodou krajů. Zrušit, nebo zřídit nový kraj lze pouze přijetím ústavního zákona. Celé území státu je součástí krajů, včetně každé obce i každého vojenského újezdu. Vojenské újezdy jsou územně správními jednotkami určenými k zajišťování obrany státu a výcviku ozbrojených sil. Každý kraj má svůj vlastní majetek a s tímto majetkem hospodáří. Mezi základní rysy kraje patří výkon samosprávy, územní a osobní základ. Kraje společně s obcemi jsou člensky organizované územní veřejnoprávní korporace. Jedním z hlavních úkolů kraje, je pečovat o své občany, jejich potřeby a všestranně rozvíjet svá území. V čl. 101 odst. 3 Ústavy ČR je řečeno, že kraj je samostatně spravován zastupitelstvem a je vázán jen zákony a právními předpisy. Zastupitelstvo kraje vykonává zásadně samosprávu, neplatí to však bezvýjimečně, neboť zastupitelstvo může vykonávat i státní správu,³⁶ stanoví-li tak zákon. Dalšími orgány kraje jsou rada kraje, hejtman, krajský úřad a zvláštní orgán kraje.

Spolupráce krajů s obcemi probíhá pod stejnými pravidly jako spolupráce krajů s dalšími kraji, včetně úpravy smluv. Kraj se nemůže stát členem svazku obcí a také nemůže být členem občanského sdružení vytvořeného podle zákona o sdružování občanů.

³⁴ HORZINKOVÁ, Eva.; NOVOTNÝ, Vladimír. Základy organizace veřejné správy v ČR. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 165 ISBN 978-80-7380-096-3

³⁵ KADĚŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 27 ISBN 978-80-7357-910-4

³⁶ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 105

Kraj je samosprávným společenstvím občanů, žijících na určitém území. V kraji žijí občané s trvalým bydlištěm v obcích, které se nacházejí na území kraje. Občanem kraje je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je přihlášená k trvalému pobytu³⁷ ³⁸ v některé obci nebo na území vojenského újezdu³⁹ v územním obvodu kraje.

2.5. Hlavní město Praha

Praha je hlavním městem České republiky a má postavení kraje a obce. Postavení hlavního města i jeho částí, občané, orgány a jejich činnost jsou upravené v zákoně č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Stejně jako kraje a obce je i hl. m. Praha veřejnoprávní korporací, která vlastní majetek a hospodář s ním. Praha tvoří správní území, které je tvořeno jednotlivými městskými částmi. Ty vykonávají samostatnou působnost, která vyplývá ze zákona o hlavním městě Praze, ze zvláštních zákonů a ze statutu hlavního města Prahy, který byl vydán zastupitelstvem hlavního města 21.12.2000 podle §17 odst. 3 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Přenesenou působnost vykonávají městské části na základě zákona o hl. m. Praze.⁴⁰

Pro ostatní postavení a občany Prahy platí stejná nebo podobná pravidla jako pro tuto oblast v rámci zákona o krajích či o obcích, pouze s příslušností k hlavnímu městu, resp. městským částem. Orgány hlavního města tvoří zastupitelstvo a rada hl. m. Prahy, primátor hl. m. Prahy a zvláštní orgány, Magistrát hl. m. Prahy a městská policie hl. m. Prahy.⁴¹

Magistrát hlavního města Prahy tvoří ředitel Magistrátu a zaměstnanci hlavního města Prahy zařazení do tohoto orgánu. V čele Magistrátu je ředitel Magistrátu. Magistrát v samostatné působnosti hlavního města Prahy plní úkoly uložené Zastupitelstvem hlavního města Prahy nebo Radou hlavního města Prahy

³⁷ Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných čísel a o změně některých zákonů.

³⁸ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů.

³⁹ Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

⁴⁰ Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy. [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/test/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2000-vyhlaska_cislo_55_ze_dne_21_12_2000.html

⁴¹ Horzinková, Eva; Novotný, Vladimír. Základy organizace veřejné správy v ČR. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s 199 – 221 a zároveň zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

a vykonává přenesenou působnost hlavního města Prahy, není-li zákonem svěřena jiným orgánům hlavního města Prahy.

Magistrát hlavního města Prahy přezkoumává rozhodnutí vydaná orgány městských částí ve správním řízení, pokud není zákonem tato působnost svěřena zvláštnímu orgánu nebo zvláštní zákon nestanoví jinak. Řídí výkon přenesené působnosti orgány městských částí; k tomu organizuje a provádí kontroly na vybraných úsecích přenesené působnosti úřadů městských částí, vyhodnocuje jejich výsledky a k nápravě nedostatků přijímá potřebná opatření, ukládá sankce podle zákona o hlavním městě Praze, zabezpečuje výstavbu a provoz informačního systému Magistrátu a úřadů městských částí kompatibilního s informačními systémy správních úřadů, podílí se na odborné přípravě zaměstnanců zařazených do Magistrátu a úřadů městských částí pro vykonání zkoušky zvláštní odborné způsobilosti, kontroluje dodržování usnesení vlády v činnosti úřadů městských částí v přenesené působnosti a poskytuje jim odbornou pomoc, vykonává další působnosti svěřené mu zákonem.⁴²

3. Působnost obcí

Působnost obcí lze popsat jako souhrn práv a povinností, které jsou svěřeny obci, aby mohla plnit své úkoly. V rámci svojí působnosti, realizují obce i svoji pravomoc. Pravomoc je vlastně jakýsi souhrn nástrojů sloužících k plnění konkrétních úkolů. Subjekty veřejné správy mají například pravomoc uzavírat veřejnoprávní smlouvy, nebo vydávat obecně závazné vyhlášky a nařízení aj.

Působnost obcí dělíme na působnost věcnou (reálnou), osobní působnost, místní působnost (územní) a časovou působnost. Subjekt veřejné správy realizuje svoji pravomoc v mezích své působnosti. Pravomoc je souhrn nástrojů k plnění daných úkolů, například pravomoc vydávat obecně závazné vyhlášky a nařízení, uzavírat veřejnoprávní smlouvy atd.⁴³

Věcná působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy společenských vztahů. Patří sem veřejné záležitosti různého charakteru. Může se jednat o tzv. samostatnou působnost, to znamená, že je věcná působnost

⁴² http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/zakladni_informace/index.html

⁴³ KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde, 2007. s. 122 ISBN 978-807201-665-5

realizována pomocí samosprávy, nebo o tzv. přenesenu působnost, to je forma přenesené státní správy. Obě formy mají zákonný základ.

Působnost místní neboli územní, je oblastí činnosti samosprávného celku (v tomto případě obce) na konkrétním místě. V případě, kdy obec realizuje svoji působnost mimo svoje území, může tuto činnost provádět jen na základě zákona, popřípadě na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy s jinou obcí. Obec může řešit kupříkladu místní záležitosti veřejného pořádku na svém území, pokud by překročila jeho hranice, jednalo by se o nezákonný zásah do působnosti sousední obce.

Osobní působnost je pouze zvláštní druh působnosti věcné. Můžeme ji nalézt především v případech, kdy se jedná o určité skupiny subjektů. Subjektem můžou být jak osoby fyzické, tak osoby právnické.

Časová působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v určitém čase.

Další dělení působnosti veřejné správy je na vrchnostenskou správu a nevrchnostenskou správu. Co se týče postavení obce ve vrchnostenské správě, figuruje zde jako subjekt nadřazený. Jednostranně přikazuje, zakazuje, ukládá povinnosti a v případě nedodržení ukládá sankce. Jako veřejnoprávní korporace má obec nárok na výkon působnosti veřejného práva v oblasti veřejné správy. Při působnosti nevrchnostenské správy si je obec rovna s ostatními subjekty. Mezi nevrchnostenskou správu tedy patří veškerá soukromoprávní působnost obcí. Příkladem mohou být kupní smlouvy, nájemní smlouvy a různé smluvní vztahy.

Jak již bylo zmíněno výše, podle platné právní úpravy rozlišujeme u obcí působnost dvou typů, konkrétně působnost přenesenou a působnost samostatnou. Z postavení obcí vyplývá, že jejich hlavní náplní je realizování úkolů v samostatné působnosti. V praxi by tyto úkoly měly realizovat převážně orgány obcí, avšak orgánům obce byla svěřena mimo to i náplň státní správy. Častým zdůvodnění bylo tvrzení, že občané by si měli základní záležitosti v oblasti státní správy obstarat přímo v místě svojí obce. V činnosti orgánů obcí se tedy objevuje jak vlastní činnost obcí jako subjektů místní správy, tak činnost státu, kterou obce vykonávají prostřednictvím svých orgánů.⁴⁴

⁴⁴ PRŮCHA, Petr. Místní správa. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 83 ISBN 978-80-210-5590-2

3.1. Samostatná působnost

V samostatné působnosti mají obce právo spravovat svoje záležitosti samostatně. Právo na samostatnost je zde zaručeno pomocí Ústavy ČR. Právo obcí na místní samosprávu je zakotveno v Evropské chartě místní samosprávy. Je to důležitý dokument, týkající se postavení územní samosprávy v Evropě. Vymezuje kupříkladu rozsah a pojem místní samosprávy, její ústavní a zákonné základy, finanční zdroje místních společenství, právní ochranu místní samosprávy atd. Jednotlivé státy nemusejí respektovat její ustanovení, musejí však vymezit ta, která respektovat nebudou. Česká republika tuto úmluvu podepsala v roce 1998 a v platnost vešla 1.zářím 1999. Stát může do samosprávy zasáhnout je v případech, vyžaduje-li to ochrana života a pouze v případech stanovených zákonem. Dle ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. čl. 87 odst. 1 písm. c), má obec právo obrátit se na ústavní soud s ústavní stížností, pokud by bylo nezákonně a neoprávněně zasáhnuto do samosprávy.

Samostatnou působnost lze najít především v zákoně o obcích. Nalezneme zde záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud tyto záležitosti nejsou svěřeny do kompetence kraje, nebo pokud nejde o přenesenu působnost orgánů obce, nebo o působnost, která je dána zvláštním zákonem správním úřadům jako výkon státní správy a dále také záležitosti, které do samostatné působnosti obce řadí zákon. Takovými zákony jsou například zákon o místních poplatcích, zákon o obecní policii, zákon o požární ochraně, nebo zákon o odpadech aj. Obec se stará o rozvoj sociální péče a také pečuje o uspokojování potřeb svých občanů, kterými jsou například bydlení, výchova, vzdělání, ochrana zdraví, ochrana veřejného pořádku aj.

Obce jsou oprávněny v samostatné působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Při vydávání se obce řídí pomocí Ústavy ČR a zákonů. V zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 10 je řečeno, že obecně závazné vyhlášky ukládají povinnost k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, zejména zabezpečení ochrany zdraví, života, bezpečnosti a majetku. Dále upravuje téma v oblasti pořádání, průběhu a ukončení sportovních a kulturních akcí, diskoték a tanečních zábav. Dále také upravuje povinnosti k zajištění čistoty veřejných prostranství a ulic, k ochraně přírody, životního prostředí a krajiny.

Podle zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, můžeme vymežit samostatnou působnost obcí, ovšem rozsah působnosti obcí je větší. Mezi samostatnou působnost tedy patří:

- zřizování obecní policie,
- sestavování rozpočtu obce,
- sestavování závěrečného účtu obce,
- hospodaření s majetkem obce,
- zakládání, zřizování a rušení právnických osob a organizačních složek obce,
- udělování čestného občanství obce,
- udělování cen obce,
- spolupráce s dalšími obcemi,
- ukládání pokut za správní delikty,
- uspořádání místního referenda,
- schvalování programu rozvoje územního obvodu obce,
- oprávnění vydávat obecně závazné vyhlášky obce.

Rozsah samosprávy je určen Ústavou ČR a zákony. Všechny obce, bez ohledu na velikost jejich území a počet obyvatel, mají nárok na samosprávu. V tomto případě záleží na finančním zázemí obce, na počtu obyvatel a na jejich požadavcích a na tom, jak rychle je především zastupitelstvo obce schopné plnit tyto požadavky. Při výkonu samostatné působnosti nemohou být obce vázány žádnými interními normativními akty. Při výkonu samostatné působnosti, vychází obce jen z ustanovení příslušných zákonů.

Dle zvláštních zákonů patří do samostatné působnosti obcí také územně plánovací dokumentace, zřizování předškolních zařízení, správa předškolních zařízení, zřizování základních škol, správa základních škol, místní poplatky, ochrana veřejného zdraví, zřízení jednotky dobrovolných hasičů, zajištění připravenosti obce na mimořádné události, zápis do obecní kroniky.⁴⁵

Obec má právo vlastnit majetek a řádně s ním hospodařit. Majetek obce ale musí být využíván účelně a hospodárně v souladu se zájmy obce a úkoly, vyplývajícími ze zákonem stanovené působnosti. Obec je zároveň povinna

⁴⁵ BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 66 ISBN 978-80-247-2908-4

pečovat o rozvoj a zachování svého majetku. Podle zákona má obec právo prodat, směnit, nebo darovat nemovitý majetek. Dále jej může pronajmout, nebo poskytnout jako výpůjčku. Obec musí vést evidenci svého majetku. Jde-li o majetek, který byl státem bezúplatně převeden na majetek obce, má stát právo vyhradit si podmínky za jakých bude s tímto majetkem nakládáno. Pokud se jedná o majetek převedený krajem, má stejné právo kraj vůči obci.

3.1.1. Spolupráce mezi obcemi

Díky zákonu o obcích a dalším zvláštním zákonům mohou obce při výkonu své samostatné působnosti spolupracovat. Tato spolupráce se většinou navazuje na základě smlouvy a za účelem splnění konkrétního úkolu, smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí, nebo zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona. Smlouva o vytvoření svazku obcí musí obsahovat práva a povinnosti jednotlivých obcí a způsoby jejich rozhodování. Jestliže obce vytvoří svazek obcí, dle zákona se tento svazek stává právnickou osobou. Obce tvoří svazky například z těchto důvodů: správa majetku obcí, ekologie, oblasti školství, kultura, sociální péče apod. Obce mohou spolupracovat i s obcemi jiných států. Zároveň mohou být členy mezinárodních sdružení místních orgánů. I svazky obcí mohou uzavírat se svazky jiných států smlouvy o vzájemné spolupráci. Smlouvy se smí týkat pouze těch činností, které jsou předmětem činností svazku obcí. Další hospodaření svazku obcí je upraveno ve zvláštním zákoně.

Zvláštní formou spolupráce mezi obcemi jsou tzv. mikroregiony. Mikroregiony většinou zakládají obce za účelem usilování o společný zájem a získávání financí z domácích i mezinárodních dotací. Mikroregiony jsou zakládány kvůli rozvoji kvality života a služeb v obcích, které jsou členy mikroregionu, aby rozvíjely turistický ruch, vybudovaly vodovod, nebo rozvod plynu, dopravní infrastrukturu a další. Malé obce bývají ve většině případů spolupráce ve formě mikroregionu velice obezřetné, z důvodu obavy o ztrátu své autonomie.

3.2. Přenesená působnost

Přenesená působnost obce je výkon státní správy, kterou stát nerealizuje přímo pomocí svých orgánů, ale nepřímo pomocí orgánů obce. Obec na svém území

vykonává státní správu ve věcech, které stanoví zákon. Při výkonu přenesené působnosti má obec povinnost se řídit platnými právními předpisy, které byly vydány na základě zákona, v případech, kdy je rozhodováno o právech chráněných zájmech a povinnostech fyzických a právnických osob. V dalších případech se také obce řídí usnesením vlády a směrnicemi ústředních správních orgánů kromě povinností, které nejsou zákonem stanoveny. Odbornou pomoc orgánům obcí ve věcech přenesené působnosti zajišťuje krajský úřad.

Výkon přenesené působnosti spadá jak pod práva, tak i pod povinnosti obce. Měl by být řádně zabezpečen, protože občané mají právo na fungující veřejnou správu, například při realizaci jejich konkrétních práv (vyplácení sociálních dávek aj.). Obce odpovídají za výkon přenesené působnosti státu.

Obcím k výkonu státní správy v přenesené působnosti náleží příspěvek ze státního rozpočtu. Přesun kompetencí není ve většině případů srovnatelný s přesunem finančních prostředků. Příspěvky na přenesenou působnost obcí tedy většinou nepokryjí veškeré náklady, proto musí být obcí doplácen výkon státní správy.

Podle ustanovení § 61 – § 66 zákona o obcích rozdělujeme výkon přenesené působnosti obcí na tři stupně:

- přenesená působnost obce v základním rozsahu, vykonávána orgány obce, určenými tímto nebo jiným zákonem a na základě tohoto zákona, v tomto případě je území obce správní obvod,
- přenesená působnost obce v rozsahu pověřeného obecního úřadu vykonávána tímto úřadem,
- přenesená působnost obce v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností vykonávána tímto úřadem.⁴⁶

Dále podle stupně přeneseného výkonu státní správy dělíme obce na:

- všechny obce (první stupeň přenesené působnosti),
- obce s pověřeným obecním úřadem (druhý stupeň přenesené působnosti),
- obce s rozšířenou působností (třetí stupeň přenesené působnosti).

⁴⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 61 odst. 1

Kromě rozdělení obcí do těchto tří stupňů, můžeme obce dále rozdělovat na obce s matričním úřadem a obce se stavebním úřadem, které upravují zvláštní zákony. Mezi obecní zřízení můžeme také zařadit obce, které mohou ověřovat shody opisů nebo kopií s originálem (vidimace), úředně ověřovat pravost podpisů (legalizace), nebo také nově od roku 2008 sem lze zařadit obce s kontaktními místy veřejné správy Czech POINT (Český podávací ověřovací informační národní terminál).

Mezi přenesenou působnost řadíme zejména požární ochranu, ochranu veřejného pořádku, evidenci obyvatel, ochranu lesního a půdního fondu, ochranu rostlinné a živočišné výroby a další.

3.2.1. Veřejnoprávní smlouvy

Běžné obce mají právo uzavírat veřejnoprávní smlouvy, rovněž je tomu tak i u obcí s rozšířenou působností, ale pouze v případě, že jejich obecní úřady vykonávají přenesenou působnost ve správním obvodu stejného krajského úřadu. Obce uzavírají veřejnoprávní smlouvy podle svých potřeb. Uzavírají se buď na celou přenesenou působnost, nebo jen na část přenesené působnosti. Po uzavření veřejnoprávní smlouvy, musí být tento akt oznámen veřejnosti, a to přes úřední desku obce, která je smluvní stranou a zároveň pomocí Věstníku právních předpisů kraje. Ministerstvo vnitra po projednání s věcně příslušným ministerstvem nebo s jiným věcně příslušným ústředním správním orgánem vydává souhlas k uzavření veřejnoprávní smlouvy.

Veřejnoprávní smlouvy mohou být uzavřeny státem, veřejnoprávními korporacemi a jinými právními a fyzickými osobami, které vykonávají svoji působnost v rámci veřejné správy. Veřejnoprávní smlouvy jsou podle správního řádu rozděleny do dvou skupin, a to na koordinační veřejnoprávní smlouvy a subordinační veřejnoprávní smlouvy.

Koordinační veřejnoprávní smlouvy uzavírají subjekty, které jsou na stejné úrovni například mezi dvěma a více obcemi o plnění úkolů obecní policie. Obec, která nezřizuje obecní policii, uzavře veřejnoprávní smlouvu s obcí, která obecní

policii pro svůj správní obvod zřídila. Jednou z podmínek je, že obce se musejí nacházet ve stejném vyšším územně samosprávném celku.⁴⁷

Subordinační veřejnoprávní smlouvy uzavírají správní orgány s fyzickou nebo právnickou osobou místo vydání správního rozhodnutí ve správním řízení. Příkladem uvedu veřejnoprávní smlouvu mezi stavebníkem a stavebním úřadem ve stavebním řízení, kdy se povoluje umístění stavby. Tato smlouva pak nahrazuje klasické územní rozhodnutí.⁴⁸

Ministerstvo vnitra může rozhodnout o delegování určitého rozsahu výkonu státní správy obce s rozšířenou působností na obec s pověřeným obecním úřadem. Zároveň rozhodne o převodu příspěvku na výkon přenesené působnosti. Mezi obligatorní náležitosti uzavírání těchto veřejnoprávních smluv patří označení účastníků smlouvy, doba trvání smlouvy, určení rozsahu přenesené působnosti, kterou bude obec vykonávat pro jinou obec a způsob úhrady nákladů spojených s výkonem přenesené působnosti.⁴⁹

3.3. Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti obcí

Úprava kontroly výkonu působnosti obcí je zakotvena v zákoně č. 234/2006 Sb. Do roku 2006 byl jen zákonem upraven dozor nad výkonem působnosti obcí. Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti je upravena v ustanovení § 129 zákona o obecním zřízení. Můžeme zde najít úpravu kontroly působnosti obcí, městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst. Pomocí kontroly se zjišťují nedostatky, které dále směřují k provedení dozoru. Kontroly bývají průběžné.

Výkon kontroly je svěřen v souvislosti se samostatnou působností obcí Ministerstvu vnitra a v souvislosti s přenesenou působností krajským úřadům. Předmětem kontroly je dodržování práv a povinností, jimiž se musí obce při výkonu působnosti řídit. Kontrolou se dle zákona o obcích rozumí činnost, při které se zjišťuje, jestli orgány obcí při výkonu samostatné působnosti postupují

⁴⁷ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, § 3a odst. 1

⁴⁸ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) § 78a

⁴⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 66a

správně dle zákonů a jiných právních předpisů, a zda dodržují zákony, jiné právní předpisy a usnesení vlády při výkonu přenesené působnosti.⁵⁰

3.4. Dozor nad výkonem působnosti obcí

Aby orgány veřejné správy plnily své povinnosti a úkoly a jednaly tak, jak právní řád ukládá, zákonnost v obecní správě zajišťuje dozor nad výkonem přenesené působnosti obcí a samostatné působnosti obcí. Ústavní základ je zakotven v čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR. V tomto článku je řečeno, že stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. Dozor nad výkonem působnosti obcí je svěřen do rukou krajských úřadů v přenesené působnosti a Ministerstvu vnitra v samostatné působnosti. Orgány obcí mají oprávnění vydávat obecně závazné předpisy. Obecně závazné vyhlášky obce vydává zastupitelstvo obce v samostatné působnosti. Rada obce vydává nařízení obce. Dozor se provádí až následně. Během dozoru se zjišťuje, jestli vydané obecně závazné vyhlášky a nařízení obce souhlasí se zákony. Právní úpravu státního dozoru nad výkonem působnosti obcí nalezneme v ustanovení § 123 – 126 zákona o obecním zřízení. Ustanovení § 123 – 126 zákona o obecním zřízení ustanovují konkrétní postup v případě rozporu obecně závazných vyhlášek obce a zákona.

Dozor u vydávání obecně závazných vyhlášek náleží Ministerstvu vnitra České republiky. V případě, že obecně závazná vyhláška nesouhlasí se zákonem vyzve Ministerstvo vnitra České republiky obec, aby učinila nápravu nejpozději do 60 dnů ode dne doručení výzvy. Pokud tak obec na výzvu Ministerstva vnitra České republiky neučiní a neprovede nápravu v daném termínu 60 dnů, rozhodne Ministerstvo vnitra České republiky o pozastavení účinnosti dané vyhlášky. Během pozastavení účinnosti dané vyhlášky dá Ministerstvo vnitra České republiky obci další možnost, aby obec sjednala nápravu. Při nesouhlasu obce s postupem Ministerstva vnitra České republiky, může obec podat rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky. V případě, že obec nezjedná nápravu obecně závazné vyhlášky, nebo nepodá-li obec do 30 dnů rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky, Ministerstvo vnitra České republiky podá návrh Ústavnímu soudu České republiky na zrušení obecně

⁵⁰ PRŮCHA, Petr. Místní správa. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 150 ISBN 978-80-210-5590-2

závazné vyhlášky. V ustanovení § 123 – 126 zákona o obecním zřízení nalezneme úpravu případu, kdy by obecně závazná vyhláška odporovala základním lidským právům a svobodám. V tento moment může Ministerstvo vnitra České republiky pozastavit účinnost obecně závazné vyhlášky ihned, bez vyzvání obce ke zjednání nápravy. Velmi podobným způsobem se postupuje v případě dozoru nad nařízením obce, s tím rozdílem, že příslušným kontrolujícím subjektem je v tomto případě krajský úřad. Návrh na zrušení nařízení obce se zde také podává Ústavnímu soudu České republiky a podává ho ředitel krajského úřadu.

4. Obec s pověřeným obecním úřadem

Po úvodním seznámení se s pojmy nezbytnými pro plné pochopení problematiky obcí s pověřeným obecním úřadem a s činností a chodem územních samosprávných celků, se dostáváme k hlavnímu tématu této bakalářské práce, k obcím s pověřeným obecním úřadem.

Tyto obce zahájili svoji činnost v současné podobě společně s obcemi s rozšířenou působností 1.1.2003 v návaznosti na vydání zákona o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností. Podle tohoto zákona existuje 398 obcí s pověřeným obecním úřadem, které jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto zákona, a které jsou vždy součástí správního obvodu obce s rozšířenou působností.⁵¹ Správní obvody těchto obcí byly nadále stanoveny vyhláškou ministerstva č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, která byla několikrát novelizována, naposledy vyhláškou č. 388/2015 Sb.⁵²

Jako pověřený obecní úřad je pro účel výkonu přenesené působnosti označován obecní úřad, který vedle přenesené působnosti v základním rozsahu svěřeném obci, vykonává v rozsahu svěřeném zvláštními zákony přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím předpisem.⁵³ Podle zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, v platném znění to znamená, že městský úřad obce s pověřeným obecním úřadem vykonává v přenesené působnosti státní správu pro ostatní obce ve správní obvodu. Tuto přenesenou působnost obec vykonává v rozsahu, který je stanoven zákonem. Správní obvody jsou určeny pomocí Vyhlášky Ministerstva vnitra České republiky č. 388/2002 Sb. Obce s pověřeným obecním úřadem jsou určovány pomocí zvláštního zákona. Seznam obcí s pověřeným obecním úřadem lze nalézt v příloze č. 1 zákona č. 314/2002 Sb.

V zákoně lze najít, že obce mají možnost do jisté míry zasahovat do úpravy svěřené přenesené působnosti. Zákonem jsou upraveny i ty případy, ve kterých není

⁵¹ Regionální informační servis. Správní členění kraje. [online]. [cit. 2017-03-08]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/verejna-sprava/spravni-cleneni/>

⁵² Český statistický úřad. Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem. [online]. [cit. 2017-10-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/rso/poverene_obce

⁵³ KOPECKÝ, M., Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, s.198 ISBN 978-80-7357561-8

obec schopna zabezpečení výkonu základní přenesené působnosti a pokud zároveň není schopna zajistit, jak již bylo řečeno výše, uzavření veřejnoprávní smlouvy o zajištění výkonu přenesené působnosti státu, a to pomocí ustanovení § 65 obecního zřízení. Uzavírání veřejnoprávních smluv mezi obcemi slouží právě k účelu, kdy obec neplní povinnost vyplývající z přenesené působnosti. Ve veřejnoprávních smlouvách tohoto typu bývá ustanoveno, že orgány jedné obce plní v přenesené působnosti úkoly pro orgány druhé obce. Díky ustanovení § 65 obecního zřízení může krajský úřad rozhodnout, že vykonávání přenesené působnosti dané obce z části nebo zcela převezme pověřený obecní úřad do jehož správního obvodu tato obec spadá.

Z toho lze vyvodit, že obec s pověřeným obecním úřadem vykonává jen státní správu a nevykonává pravomoci samosprávné. Pověřený obecní úřad je považován za orgán územního samosprávného celku.

4.1. Činnost obce s pověřeným obecním úřadem

Přenesenou působnost v základní míře vykonávají veškeré typy obcí v České republice. Pro plnou míru výkonu přenesené působnosti je každá obec zařazena pod jeden správní obvod, kde je přenesená působnost vykonávána skrze pověřený obecní úřad. Výkon přenesené působnosti pověřeným obecními úřady je upraven speciálními zákony. Při výkonu přenesené působnosti jsou zřizovány nejrůznější odbory, speciální orgány a další oddělení. Obce s pověřeným obecním úřadem vykonávají nejrůznější druhy úkolů. Zde jsou uvedeny alespoň některé z nich.

První situací jsou krizová řízení. Jejich úprava je k nalezení v zákoně č. 240/2000 Sb., krizový zákon. V tomto případě obce s pověřeným obecním úřadem v přenesené působnosti vyplácejí státní podporu při haváriích, nebo živelných pohromách. Ta je vyplácena fyzickým osobám v jednorázové dávce. Zde je důležité zmínit požární ochranu, upravenou v zákoně č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Tento zákon upravuje záchranné práce při živelných pohromách a dalších mimořádných událostech, hašení požáru, zabezpečení nepřetržité pracovní pohotovosti a akceschopnosti jednotky sboru dobrovolných hasičů.

Pověřený sociální úřad zabezpečuje v souvislosti se zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, poskytování dávek hmotné nouze. Příslušný odbor

rozhoduje o výši těchto dávek, o přiznání příspěvku na živobytí, o doplatku na bydlení a o mimořádné okamžité pomoci. Zároveň poskytuje informace osobám, které se nacházejí v hmotné nouzi. Dále může rozhodnout o vymáhání dávek, které byly poskytnuty bez zákonem stanovených podmínek., nebo pokud byly dávky v hmotné nouzi poskytnuty v nesprávné výši.

Dále můžeme uvést zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon uvádí zajištění úkolů, které jsou nějakým způsobem spojeny s podporou regionálního rozvoje.⁵⁴

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení upravuje práva a povinnosti matričních úřadů. Obce s pověřeným obecním úřadem, respektive pověřený úředníci matričních úřadů, vydávají rodné listy, oddací listy a úmrtní listy. Dále zapisují do matričních knih, vedou sbírky listin a provádí změny, zapisují a opravují zápisy v matričních knihách. Matriční úřady vydávají také povolení ke změně jména, nebo příjmení.⁵⁵

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu upravuje činnost stavebního úřadu. Stavební úřad vykonává stavební a územní řízení, uzavírá veřejnoprávní smlouvy, rozhoduje o změně využití území, o umístění stavby, o vydání stavebního povolení, oznamuje zahájení územního řízení a provádí další úkony týkající se záležitostí v oblasti stavebního řízení a územního plánování.⁵⁶

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách⁵⁷, zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti⁵⁸, zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech⁵⁹, nebo například zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu⁶⁰, se týkají zemědělské činnosti, na kterou obec s pověřeným obecním úřadem dohlíží a kterou vykonává. V případě vodního hospodářství pověřený obecní úřad vydává povolení pro potřeby jednotlivých občanů a domácností k odběru a nakládání s povrchovými a podzemními vodními zdroji.

⁵⁴ zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

⁵⁵ Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení

⁵⁶ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

⁵⁷ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách

⁵⁸ zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti

⁵⁹ zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech

⁶⁰ zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu

Po zemědělské činnosti je na místě zmínit zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny⁶¹. V tomto ohledu je v kompetencích obcí s pověřeným obecním úřadem například vyhlášení památných stromů a ochranných pásem, vydávání souhlasu k rušení cest a ke zřizování cest atd. Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí⁶², upravuje právo občanů na řádné, pravdivé a včasné informace o stavu životního prostředí.

Dalšími funkcemi pověřených obecních úřadů jsou například pořizování úředně ověřených kopií, ověřování opisů, podpisů, jinými slovy vidimace a legalizace. Nebo také nově od roku 2008 mají obce kontaktní místa veřejné správy Czech POINT (Český podávací ověřovací informační národní terminál). Díky Czech POINT mohou obce vydávat výpisy například z rejstříku trestů, katastru nemovitostí a z živnostenského rejstříku.

4.2. Organizační struktura obce s pověřeným obecním úřadem

Obce vykonávají své pravomoci a působnost prostřednictvím svých orgánů, vymezených v ustanovení § 5 zákona o obcích. Orgány obce jsou organizačními útvary organizační struktury obcí, jako územních samosprávných veřejnoprávních korporací.⁶³ Úprava orgánů obce je zakotvena v hlavě čtvrté zákona o obecním zřízení v ustanovení § 67 – 111. Úpravu orgánů zastupitelstva obce a rady obce nalezneme v ustanovení § 117 – 122 zákona o obcích. Zastupitelstvo obce je základním orgánem obce. Od zastupitelstva obce je odvozeno postavení dalších orgánů obce. Mezi další orgány obce patří rada obce, starosta obce a obecní úřad. Orgány rady obce jsou orgánem výkonným a působí v oblasti samostatné působnosti obce. Starosta zde vystupuje jako monokratický představitel obce. Zmiňované orgány obce mají ve většině případů sídlo na obecním úřadě. Mezi další orgány obce můžeme zařadit zvláštní orgány obce, které jsou zřizovány pomocí zvláštních zákonů.

⁶¹ zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

⁶² Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

⁶³ PRŮCHA, Petr. Lexikon - správní právo. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2002, s. 306 ISBN 80-720-8314-7

4.2.1. Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce, jako základní, volený a nejvyšší samosprávný orgán je složeno ze členů zastupitelstva obce. Zastupitelstvo obce je zároveň i zastupitelským sborem obce, od něhož je odvozeno postavení ostatních orgánů obce. Počet členů zastupitelstva obce je určen podle velikosti územního obvodu a podle počtu obyvatel. Volby do zastupitelstva obce probíhají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.⁶⁴ Volby do zastupitelstev obcí se řídí zákonem č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, podle kterého volby vyhláší prezident republiky do 90-ti dnů před jejich konáním, pokud nestanoví tento zákon jinak.⁶⁵ Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením ve volbách do zastupitelstva obce. Na svém prvním zasedání zastupitelstva obce skládá nově zvolený člen zastupitelstva obce slib: "Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce a jejích občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky."

Zastupitelstvo obce se běžně schází dle své potřeby, minimálně však jednou za tři měsíce. Zasedání zastupitelstva svolává a řídí zpravidla starosta. Zasedání zastupitelstva obce musí vždy být veřejnosti přístupné. O průběhu zasedání zastupitelstva obce je pořizován pokaždé zápis. Pro jednání zastupitelstva obce je přijímán jednací řád, ve kterém jsou upraveny zejména procesní otázky. Jsou jimi například způsob hlasování členů zastupitelstva obce, způsob diskutování k jednotlivým bodům programu zasedání zastupitelstva obce, průběh zasedání zastupitelstva obce aj. Zastupitelstvo se pro platné usnesení, rozhodnutí či volbu musí shodnout hlasy nadpoloviční většiny všech členů. Mezi pravomoci člena zastupitelstva obce patří například předkládání návrhů zastupitelstvu a radě obce. Rada a zastupitelstvo obce musí tyto návrhy projednat. Člen zastupitelstva obce má právo vznášet připomínky, dotazy a podněty. Zároveň má člen zastupitelstva obce i povinnosti, kterými jsou například povinnost zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, povinnost hájit práva občanů obce a vystupovat a jednat tak, aby neohrozil vážnost své funkce jako člena zastupitelstva obce.

⁶⁴ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, čl. 102 odst. 1

⁶⁵ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §3 odst. 1

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samostatné působnosti. Schvaluje rozpočet, závěrečný účet a účetní závěrku obce, schvaluje programy pro rozvoj obce, zřizuje a ruší právnické osoby, příspěvkové organizace a organizační složky obce, zakládat a rušit výbory, volit a odvolávat jejich předsedy a ostatní členy, vyhlašovat místní referendum, vydávat obecně závazné vyhlášky, a vykonává další činnosti podle §84 a §85 zákona o obcích.

4.2.2. Rada obce

Mezi další orgány obce patří rada obce. Rada obce je výkonným orgánem obce. Působí v oblasti samostatné působnosti. Při výkonu své působnosti odpovídá rada zastupitelstvu obce. Ve věcech přenesené působnosti může rada obce rozhodnout, jen pokud to stanoví zákon.⁶⁶ Radu obce tvoří starosta, místostarosta a další členové rady obce. Počet členů rady obce musí být vždy lichý. Nejmenší možný počet radních je 5. Radu obce si nevolí obce, v nichž je počet členů zastupitelstva nižší než 15. Pravomoci rady obce pak případnou na starostu v omezeném rozsahu, zbytek pak na zastupitelstvo obce. Rada obce se schází podle potřeby. Na rozdíl od zastupitelstva jsou schůze rady obce neveřejné.

V souvislosti s jednáním rady si rada vydává jednací řád, který tuto oblast upravuje. Tato jednání jsou na rozdíl od zasedání zastupitelstva neveřejná a zároveň zde neexistuje požadavek pravidelného jednání. Aby byla rada schopná přijmout usnesení nebo rozhodnutí je potřeba přítomnosti a zároveň i souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady obce.

V §102 zákona o obcích jsou vymezeny práva a povinnosti rady. Náplní práce rady je především příprava návrhů pro jednání zastupitelstva a plnění zastupitelstvem přijatých usnesení. Rada dále zabezpečuje hospodaření podle schváleného rozpočtu, zakládá a ruší komise jako své iniciativní a poradní orgány, řeší a projednává návrhy, připomínky a podněty jí předložené členy zastupitelstva nebo komisemi rady, stanovuje počet zaměstnanců obce v obecním úřadě, kontroluje plnění úkolů obecním úřadem a komisemi rady, vydává v přenesené působnosti nařízení obce, a vykonává další činnosti dle §102 odst. 2 a 3 zákona o obcích.⁶⁷

⁶⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §99 odst. 1

⁶⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, díl 3 hlavy IV

4.2.3. Starosta obce

Starosta obce zastupuje obec navenek. Úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva nebo rady obce, může starosta provést jen s jejich schválením, jinak by byly od počátku neplatné. Starostu a jeho zástupce, místostarostu, volí zastupitelstvo obce. Jsou voleni z řad svých členů. Zastupitelstvo obce může zvolit více místostarostů. Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti, jedná a rozhoduje ve věcech, které jsou mu svěřeny. Za výkon své funkce oba odpovídají zastupitelstvu obce. Starosta obce může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v dané věci. Mezi další pravomoci starosty patří například podepisování právních předpisů obce, nebo odpovědnost za informování občanů o činnosti obce.

Starosta obce odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, dále uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů, pokud není v obci tajemník obecního úřadu vedoucí odboru jmenuje, odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce. Starosta obce může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech, může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Také odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu. Rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce, plní další úkoly stanovené tímto zákonem a zvláštními zákony, plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu. Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce.⁶⁸

⁶⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) díl 4 hlava IV

4.3. Obecní úřad obce s pověřeným obecním úřadem

Obecní úřad je na rozdíl od obce orgánem bez právní subjektivity. Zajišťuje většinou ekonomické, ekologické, sociální, kulturní a vzdělávací funkce. Obecní úřad je orgánem úředního typu. Vykonává jak působnost samostatnou, tak zároveň i působnost přenesenou. Obecní úřad v samostatné působnosti plní úkoly, které mu ukládá zastupitelstvo, nebo rada obce. Pověřený obecní úřad je tvořen starostou obce, místostarostou obce, tajemníkem obce a zaměstnanci obce. Hlavou úřadu je vždy starosta obce. Obecní úřad je dělen na odbory a oddělení, které jsou zřizovány radou obce. Mezi odbory obcí s pověřeným obecním úřadem nalezneme odbor finanční, odbor sociálních věcí, odbor životního prostředí, odbor výstavby, odbor majetkoprávní, odbor hospodářský, odbor investiční, odbor správní, odbor vnitřních věcí. Na návrh tajemníka jmenuje rada obce vedoucí pracovníky těchto odborů.

Obecní úřad má pravomoc vydávat vnitřní předpisy. Základním předpisem je především organizační řád, schvalovaný radou obce. Organizační řád má stanovit vnitřní strukturu úřadu, vztahy nadřazenosti a podřazenosti a činnosti odborů a oddělení. Další vnitřní předpisy vydává tajemník obce. Jedná se o pracovní řád, spisový a skartační řád a další směrnice obecního úřadu.

V malých obcích většinou nebývá funkce tajemníka zřízena, v tom případě jeho úkoly plní starosta obce. Obec s pověřeným obecním úřadem si však musí povinně zřídit funkci tajemníka obecního úřadu, který je zaměstnancem obce. Tajemník je jmenován starostou a při výkonu své funkce je mu plně odpovědný. Tajemník obecního úřadu zabezpečuje výkon přenesené působnosti, stanovuje platy zaměstnancům obce zařazených do obecního úřadu. Tajemník se účastní zasedání zastupitelstva a rady obce, kde má poradní hlas. Zákon zakazuje tajemníkovi výkon funkce v politických stranách a politických hnutích.⁶⁹

4.3.1. Zaměstnanci obecního úřadu

Součástí obecních úřadů jsou vedle tajemníka jeho zaměstnanci. Zaměstnance obce můžeme rozdělit na vedoucí úředníky odborů či oddělení, úředníky a

⁶⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 110

zaměstnance obce, kteří nejsou úředníky. Pracovní poměr zaměstnanců obecního úřadu stanoví zákoník práce a jejich povinnosti stanoví speciální zákon o úřednících územně samosprávných celků. Tento zákon se nevztahuje na členy zastupitelstev, členy komisí a jiných zvláštních orgánů. Úředníkem se rozumí podle zvláštního zákona zaměstnanec územního samosprávného celku podílející se na výkonu správních činností zařazených do obecního úřadu, do městského úřadu, do magistrátu statutárního města nebo do magistrátu územně členěného statutárního města. Správní činností se rozumí činnost v samostatné nebo přenesené působnosti územního samosprávného celku. Touto správní činností se zejména rozumí správní rozhodnutí, správní kontrola, dozor nebo dohled, příprava návrhů předpisů, statistika, správa rozpočtu a další.⁷⁰

⁷⁰ Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů. § 2 odst. 4

5. Město Starý Plzenec

Poslední kapitola bakalářské práce se zabývá konkrétní obcí s pověřeným obecním úřadem, její organizaci, fungování a několika zajímavostmi o správním obvodu obce s pověřeným obecním úřadem města Starý Plzenec.

5.1. Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Starý Plzenec

V Plzeňském kraji se nachází celkem 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které tvoří, podle přílohy č. 2 zákona o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností č. 314/2002 Sb., Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Plzeň, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice a Tachov. Zároveň se na tomto území nachází 35 obcí s pověřeným obecním úřadem, které jsou taktéž vyjmenovány v uvedeném zákoně v příloze č. 1. Těmito obcemi jsou Bezručovice, Blovice, Bor, Dobřany, Domažlice, Holýšov, Horažďovice, Horšovský Týn, Kašperské Hory, Kdyně, Klatovy, Kralovice, Manětín, Město Touškov, Nepomuk, Nýrsko, Nýřany, Planá, Plánice, Plasy, Plzeň, Poběžovice, Přeštice, Radnice, Rokycany, Spálené Poříčí, Staňkov, Starý Plzenec, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov, Třemošná, Všeruby a Zbiroh.⁷¹

Okres Plzeň – město, do kterého spadá obec Starý Plzenec, je nejméně rozlehlým okresem Plzeňského kraje. Zároveň ale s počtem 189 131 obyvatel zaujímá v rámci kraje první pozici. Co se však týká počtu obcí, je Plzeň – město nejméně početným okresem s pouhými patnácti obcemi.⁷²

Město Starý Plzenec je veřejnoprávní korporací založenou zákonem o obcích. Město Starý Plzenec není územně členěno na obvody. Zahrnuje dvě katastrální území, kterými jsou Starý Plzenec a Sedlec. Je obcí s pověřeným obecním úřadem

⁷¹ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

⁷² Krajská správa ČSÚ v Plzni. Meziokresní srovnání. [online]. [cit. 2017-10-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/meziokresni_srovnani

s vymezeným správním územím pro 11 obcí. Nejvyššími samosprávnými orgány města Starý Plzenec jsou zastupitelstvo města a rada města.⁷³

Starý Plzenec se nalézá 9 km jihovýchodně od středu Plzně v údolí řeky Úslavy mezi zříceninou hradu Radyně a Rotundou Sv. Petra a Pavla. Město Starý Plzenec má necelých 5000 obyvatel, konkrétně k roku 2016 je to 4955 obyvatel. Město Starý Plzenec se 1.ledna 2007 stalo součástí okresu Plzeň – město, dříve Plzeň – jih. Katastrální výměra města Starý Plzenec činí 18,38 km².

Zákonem o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností se stalo město Starý Plzenec v roce 2003 jedním z 35 pověřených obcí druhého typu Plzeňského kraje.⁷⁴

5.2. Historie obce

Archeologické nálezy svědčí o osídlení místa již od 5.tisíciletí př.n.l. První písemná zpráva se vztahuje k roku 976 a vítězné bitvě Čechů s Bavory pod „iuxta Pilisini urbem“. Od 8. stol. lze podle archeologických nálezů vystopovat, že se jednalo o hradiště slovanské, které se od 10. stol. stalo přemyslovským knížecím hradištěm a bylo správním centrem celého Plzeňska. V roce 992 zde podle svatovojtěšských legend bylo již živé tržiště. Počátkem 11. stol. za knížete Jaromíra byla na hradišti mincovna. V letech 1213-1216 bylo hradiště sídlem Děpolda III., Přemyslovce z vedlejší větve a v letech 1224-1228 je uváděn pozdější český král Václav I. jako „vévoda plzeňský“. Po roce 1266 dává Přemysl Otakar II. pod správu kláštera v Chotěšově osm staroplzeňských kostelů: sv. Petra a Pavla, sv. Vavřínce, sv. Kříže, Narození Panny Marie, sv. Jana Křtitele, sv. Martina, sv. Václava a sv. Blažeje. Darovací listina se dochovala, proto známe jejich jména, i když některé již dávno zanikly. Po založení „Nové Plzně“ kolem roku 1295 dochází k úpadku. V roce 1361 osvobodil Karel IV. po dokončení výstavby hradu Radyně (Karlskrone) obyvatele od všech poddanských povinností. Název Starý Plzenec je poprvé doložen v roce 1442. Do poloviny 15.stol. bylo město stále královským majetkem, poté se dostalo do držení šlechty.

⁷³ Starý Plzenec [online]. Úřední deska. [cit. 2017-10-24]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/obcan/volene-organy-1/>

⁷⁴ Starý Plzenec [online]. Úřední deska. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/obcan/historie-mesta/pocatky/>

V letech 1651 - 1780 vypukl dlouhý a marný spor o uznání městských svobod a hlavně osvobození od roboty. Během 18. stol. poklesl Starý Plzenec na ves, teprve 1845 byl povýšen na městečko a v roce 1902 na město. Od 19. století se v nedalekém Sedlci rozvíjí železářská výroba (první hamr je zde připomínán již roku 1578). Závod se stal kolébkou dnešních Škodových závodů v Plzni. V roce 1871 začali Plzenečtí stavět moderní pivovar, na jehož místě v současné době sídlí společnost Bohemia Sekt, s.r.o., jejíž historie začíná v roce 1945. Nejvýznamnějším datem v historii této společnosti je pak rok 1970, kdy se zrodila nejoblíbenější řada sektů nesoucí název Bohemia Sekt. Město se může pochlubit řadou nemovitých památek velkého historického, kulturního i přírodovědeckého významu.⁷⁵

Starý Plzenec je jedním z členů Mikroregionu Radyně. Sdružení obcí Mikroregion Radyně bylo založeno dne 28.9.1999 a jeho původní název je Mikroregion Radyně – Úslava. Dne 3.2.2000 byla Okresním úřadem Plzeň – jih zaregistrována změna názvu sdružení na Mikroregion Radyně. Hlavní cílem integrace venkovských obcí do mikroregionu je společné řešení problémů a realizace akcí prospěšných širšímu okruhu obcí, vytvoření předpokladů pro trvalý a harmonický rozvoj daného území a pro vysokou kvalitu života jeho obyvatel.

Mikroregion leží v těsné sousedství města Plzně a jedná se o typickou příměstskou oblast velkého centra. Členy Mikroregiony Radyně jsou následující obce: Chválenice, Letkov, Lhůta, Losiná, Mokrouše, Nebílovy, Netunice, Nezavětice, Nezvěstice, Starý Plzenec, Štěnovický Borek, Tymákov a Útušice. Na území mikroregionu žije 11662 obyvatel a jeho rozloha činí 12240 ha.

Mikroregion Radyně má zpracovaný dokument Strategie rozvoje venkovského Mikroregionu Radyně. Hlavním cílem mikroregionu je v současné době aktualizace výše uvedeného výše uvedeného strategického dokumentu a příprava a zpracování na něj navazujících dílčích projektů. Důležitým úkolem je samozřejmě také získávání finančních prostředků k realizaci navržených projektů a jejich realizace samotná. V roce 2013 proběhla aktualizace Strategie rozvoje mikroregionu Radyně.⁷⁶

⁷⁵ Starý Plzenec [online]. Úřední deska. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/obcan/historie-mesta/pocatky/>

⁷⁶ Mikroregion Radyně [online]. Obecné informace. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.mikro-radyne.cz/obecne-informace>

5.3. Organizační struktura

V čele města Starý Plzenec stojí zvolená starostka Bc. Vlasta Doláková, která byla zvolena do funkce po stávajícím starostovi Zdeňku Matasovi. Místostarostou je v obci Bc. Václav Vajshajtl.

Město Starý Plzenec je stejně jako každá jiná obec podle Ústavy ČR samostatně spravováno zastupitelstvem. Zastupitelé města byli zvoleni v komunálních volbách konaných dne 10. a 11.10.2014 v počtu 17 členů. Rada města Starého Plzeňce byla zvolena na svém ustavujícím zasedání 4.11.2014 a má 5 členů. Rada města Starého Plzeňce je výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti obce. Radě města nepřísluší rozhodovat v oblasti přenesené působnosti (výkon státní správy) s výjimkou vydávání nařízení. Ztratí-li člen zastupitelstva města svůj mandát, přestává být i členem rady města. Jestliže je starosta nebo místostarosta odvolán, nebo na tuto funkci rezignoval, přestává být i členem rady. Tajemníkem městského úřadu Starý Plzenec je Ing. Radek Hroch.

Obecní úřad se člení na odbory a oddělení, v rámci nich jsou zaměstnáni úředníci dle zákona o úřednících územně samosprávných celků. Městský úřad je dělen na odbor hospodářský a investiční, odbor správy městských lesů, odbor finanční a majetkoprávní, odbor výstavby, odbor sociální a správní a odbor životního prostředí.⁷⁷

5.4. Hospodaření obce

Hospodaření obcí je upraveno zákonem o obcích dílem 2 v hlavě II. Územní samosprávné celky by měly docílit co nejmenší finanční závislosti na státu, ačkoliv stát poskytuje obcím (a krajům) určité příspěvky a dotace. Nejvýznamnější finanční podporou ze strany státu je zřejmě příspěvek na výkon přenesené působnosti, přiznaný obcím zákonem o obcích (§62). V současné době je míra finanční soběstačnosti rozpočtů obcí v ČR relativně vysoká.⁷⁸

Město Starý Plzenec hospodaří dle schváleného rozpočtu. Rozdělení příjmů a výdajů je prováděno podle rozpočtové skladby, stanovené vyhláškou Ministerstva

⁷⁷ Starý Plzenec [online]. Úřední deska. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/obcan/mestsky-urad/kontakty-telefony/>

⁷⁸ Wokoun, R. a kol. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 231

financí. Podrobné členění příjmů a výdajů rozpočtové skladby je založeno a pro veřejnost zpřístupněno na finančním odboru a elektronické úřední desce městského úřadu. Rozpočet města sestavuje finanční odbor, který jej následně předává radě města, finančnímu výboru a zastupitelstvu města k projednání a schválení.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce s názvem Obec s pověřeným obecním úřadem bylo znázornit podstatu fungování obcí s pověřeným obecním úřadem a přiblížit toto téma obecné veřejnosti.

V první kapitole byl definován pojem veřejná správa, subjekt a vykonavatel veřejné správy. Dále zde byl popsán systém veřejné správy v České republice a její členění na samosprávu a státní správu. Z důvodů rozsáhlých právních úprav veřejné správy jako celku i jejích jednotlivých subsystémů, jsou všechny důležité pojmy a činnosti popsány tak, aby čtenář pochopil existenci veřejné správy a s ní spojené procesy, a mohl tak rovněž být uveden do problematiky obcí s pověřeným obecním úřadem.

V další kapitole bylo vysvětlení pojmu územní samospráva, které je nezbytně nutné k pochopení dané problematiky, především k pochopení vztahů státní správy a samosprávy.

Třetí kapitola byla zaměřená na působnost obcí.

Čtvrtá kapitola se věnovala hlavnímu tématu této práce, konkrétně pojmu obec s pověřeným obecním úřadem, jeho činnosti a organizační struktúře. Práce je orientována především na výkon státní správy orgány obcí s pověřeným obecním úřadem, protože právě přenesená působnost a její výkon je jedním z hlavních důvodů, proč se obcemi s pověřeným obecním úřadem zabývat.

Závěrem byla zmíněna konkrétní obec s pověřeným obecním úřadem a tou byla obec Starý Plzenec, která je zároveň i místem mého trvalého bydliště. Tuto obec jsem si vybrala i z toho důvodu, že jsem zde měla možnost působit v rámci mé studijní praxe. Díky absolvování oborové studijní praxe, kterou jsem vykonávala na městském úřadě ve Staré Plzenci, jsem měla tu možnost, být součástí procesu fungování obce s pověřeným obecním úřadem.

Již před reformou veřejné správy vznikl typ obce s pověřeným obecním úřadem. Během reformy veřejné správy byly zavedeny obce s rozšířenou působností, které nahradily činnost okresních úřadů.

Pro obce s pověřeným obecním úřadem byl zlomový začátek roku 2003, kdy byla ukončena působnost a činnost okresních úřadů. Jejich pravomoci musely

být rozděleny, zejména právě obcím s pověřeným obecním úřadem a obcím s rozšířenou působností, popřípadě krajům. Pomocí platné právní úpravy byla obcím s pověřeným obecním úřadem svěřena možnost vykonávat úkoly státní správy i na území ostatních obcí. Pověřené obecní úřady byly založeny z jednoho hlavního důvodu a tím je přiblížení státní správy občanům.

Jedním z kladů, kterou reforma veřejné správy přinesla je zkrácení dosahu služeb, kterými je kupříkladu výpis z rejstříku trestu, ověřování podpisů a dostupnost matrik. Poskytování těchto služeb bylo před reformou veřejné správy možné jen na okresním úřadě.

Naopak záparem může být finanční stránka věci. Po reformě vzniklo ze 77 okresů 205 obcí s rozšířenou působností, tím pádem musely být zvýšeny počty zaměstnanců, rozšířeny prostory pracovišť, musely proběhnou stavební úpravy a rekonstrukce úřadů.

Resume

The topic of my bachelor thesis is municipality with authorized municipal office. The main object of this thesis is to analyse of the development and status of this category of the municipality and the development of the municipality system after 2000 and its assessment.

First, define the basic concepts of public administration and local government which is important to know to understand the issue and the understanding of the relationship of state and local governments. I describe also the constitutional foundations of the Czech municipal system.

Another chapter deals with development of territories public administrations after 2000. The most important legislation and support of this thesis is the Act No. 128/2000 on Municipalities (the Municipality System Act). Its adoption launched public administration system as a fundamental and irreplaceable element of the modern democratic state.

The important aim in connection with the constitution of municipality with authorized municipality office was the reform of the principle of decentralization and subsidiarity of public administration which is the base for the democratic governance in the Czech Republic. The process was accomplished with the two level public administrations. However, the process cannot be considered closed and there is a continuous development on the base of changes in the society and democratic principles.

Municipalities with authorized municipal office exercise powers for several municipalities in its district. In a conclusion the municipality with authorized municipality office and its structure is shown in the specific case of city of Starý Plzenec.

Next chapters describe the status of municipalities such as their organizational structure and competencies that are important for the topic.

Seznam použitých pramenů a literatury

Literatura:

BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

GROSPICĚ, Jiří, Tomáš LOUDA, Lenka VOSTRÁ (eds.). Územní samospráva v České republice a Evropě. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 423 s. ISBN 978-80-7380028-4.

HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.

HENDRYCH, Dušan. Správní věda: teorie veřejné správy. 2. vyd. Praha: ASPI, 2007. 211 s. ISBN 978-80-7357-248-8.

HORZINKOVÁ, Eva.; NOVOTNÝ, Vladimír. Základy organizace veřejné správy v ČR. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978-80-7380-096-3.

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

Kolektiv autorů. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. Vysokoškolské učebnice. ISBN 978-80-7380-086-4.

KOPECKÝ, M., Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010. 392 s. ISBN 978-80-7357-561-8.

KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-807201-665-5.

KOUDELKA, Zdeněk. Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář. Praha: Linde, 2002. 310 s. ISBN 80-7201-326-2.

MATES, Pavel a Miloš MATULA. Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy. 2. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. 105 s. ISBN 80-7079-753-3.

MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Polygon, 2003. 311 s. ISBN 80-7273-088-6.

PRŮCHA, Petr. Lexikon - správní právo. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2002. 683 s. ISBN 80-720-8314-7.

PRŮCHA, Petr. Místní správa. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 276 s. ISBN 978-80-210-5590-2.

WOKOUN R. a kol. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Internetové zdroje:

Mikroregion Radyně [online]. Obecné informace. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.mikro-radyne.cz/obecne-informace/>

Starý Plzenec [online]. Úřední deska. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/obcan/mestsky-urad/kontakty-telefony/>

Starý Plzenec [online]. Úřední deska. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/obcan/historie-mesta/pocatky/>

Český statistický úřad. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>

Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/ministerstvo-vnitra-ceske-republiky.aspx>

Portál hlavního města Prahy. [online]. Dostupné z: <http://www.praha.eu/jnp/cz/index.html>

Portál územního plánování. [online]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/>

Krajská správa ČSÚ v Plzni. Meziokresní srovnání. [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/meziokresni_srovnani

Právní předpisy:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Ústavní zákon č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 15/2015 Sb., ze dne 14. ledna 2015 o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)

Zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování)

Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

Zákon č. 118/2000 Sb., o krajském referendu

Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praha

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.

Zákon č. 234/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, a zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 46/2004 Sb.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění platných předpisů

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

Zákon č. 313/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

Zákon České národní rady č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu

Zákon České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí

Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Sdělení č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy

Přílohy

Příloha č. 1: Výčet obcí s pověřeným obecním úřadem

Jihočeský kraj

Bechyně, Blatná, České Budějovice, České Velenice, Český Krumlov, Dačice, Hluboká nad Vltavou, Horní Planá, Jindřichův Hradec, Kaplice, Lišov, Milevsko, Mirotice, Mirovice, Mladá Vožice, Netolice, Nová Bystřice, Nové Hrady, Písek, Prachatice, Protivín, Sezimovo Ústí, Slavonice, Soběslav, Strakonice, Suchdol nad Lužnicí, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Veselí nad Lužnicí, Vimperk, Vodňany, Volary, Volyně, Vyšší Brod, Zliv.

Jihomoravský kraj

Adamov, Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Bzenec, Hodonín, Hrušovany nad Jevišovkou, Hustopeče, Ivančice, Ivanovice na Hané, Klobouky u Brna, Kuřim, Kyjov, Letovice, Mikulov, Miroslav, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Rousínov, Slavkov u Brna, Strážnice, Šlapanice, Tišnov, Velká nad Veličkou, Velké Opatovice, Veselí nad Moravou, Vranov nad Dyjí, Vyškov, Znojmo, Ždánice, Židlochovice.

Karlovarský kraj

Aš, Horní Slavkov, Cheb, Chodov, Karlovy Vary, Kraslice, Kynšperk nad Ohří, Loket, Mariánské Lázně, Nejdek, Ostrov, Sokolov, Toužim, Žlutice.

Královéhradecký kraj

Broumov, Červený Kostelec, Česká Skalice, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hostinné, Hradec Králové, Hronov, Chlumeck nad Cidlinou, Jaroměř, Jičín, Kopidlno, Kostelec nad Orlicí, Lázně Bělohrad, Náchod, Nechanice, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Opočno, Police nad Metují, Rokytnice v Orlických horách, Rychnov nad Kněžnou, Smiřice, Sobotka, Svoboda nad Úpou, Teplice nad Metují, Trutnov, Třebechovice pod Orebem, Týniště nad Orlicí, Úpice, Vamberk, Vrchlábí, Žacléř.

Liberecký kraj

Cvikov, Česká Lípa, Český Dub, Doksy, Frýdlant, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Chrastava, Jablonec nad Nisou, Jablonné v Podještědí,

Jilemnice, Liberec, Lomnice nad Popelkou, Mimoň, Nové Město pod Smrkem, Nový Bor, Rokytnice nad Jizerou, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod.

Moravskoslezský kraj

Bílovec, Bohumín, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Fulnek, Havířov, Hlučín, Horní Benešov, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Město Albrechtice, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Osoblaha, Ostrava, Příbor, Rýmařov, Studénka, Třinec, Vítkov, Vratimov, Vrbno pod Pradědem.

Olomoucký kraj

Hanušovice, Hlubočky, Hranice, Javorník, Jeseník, Kojetín, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Moravský Beroun, Némčice nad Hanou, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh, Zlaté Hory.

Pardubický kraj

Česká Třebová, Heřmanův Městec, Hlinsko, Holice, Choceň, Chrast, Chrudim, Chvaletice, Jablonné nad Orlicí, Jevíčko, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Moravská Třebová, Nasavrky, Pardubice, Polička, Přelouč, Skuteč, Svitavy, Třemošnice, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk.

Plzeňský kraj

Bezdruzice, Blovice, Bor, Dobřany, Domažlice, Holýšov, Horažďovice, Horšovský Týn, Kašperské Hory, Kdyně, Klatovy, Kralovice, Manětín, Město Touškov, Nepomuk, Nýrsko, Nýřany, Planá, Plánice, Plasy, Plzeň, Poběžovice, Přeštice, Radnice, Rokycany, Spálené Poříčí, Staňkov, Starý Plzenec, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov, Třemošná, Všeruby, Zbiroh.

Středočeský kraj

Bělá pod Bezdězem, Benátky nad Jizerou, Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Březnice, Čáslav, Čelákovice, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Hostivice, Jesenice (okres Praha-západ), Jesenice (okres Rakovník), Jílové u Prahy, Kamenice, Kladno, Kolín, Kostelec nad Černými Lesy, Kouřim, Kralupy nad Vltavou, Křivoklát, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Městec Králové, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Mníšek pod Brdy, Mšeno, Neratovice, Nové Strašecí, Nymburk, Odolena Voda, Pečky, Poděbrady,

Příbram, Rakovník, Roztoky, Rožmitál pod Třemšínem, Říčany, Sadská, Sázava, Sedlčany, Slaný, Týnec nad Labem, Týnec nad Sázavou, Uhlířské Janovice, Unhošť, Úvaly, Velvary, Vlašim, Votice, Zruč nad Sázavou.

Ústecký kraj

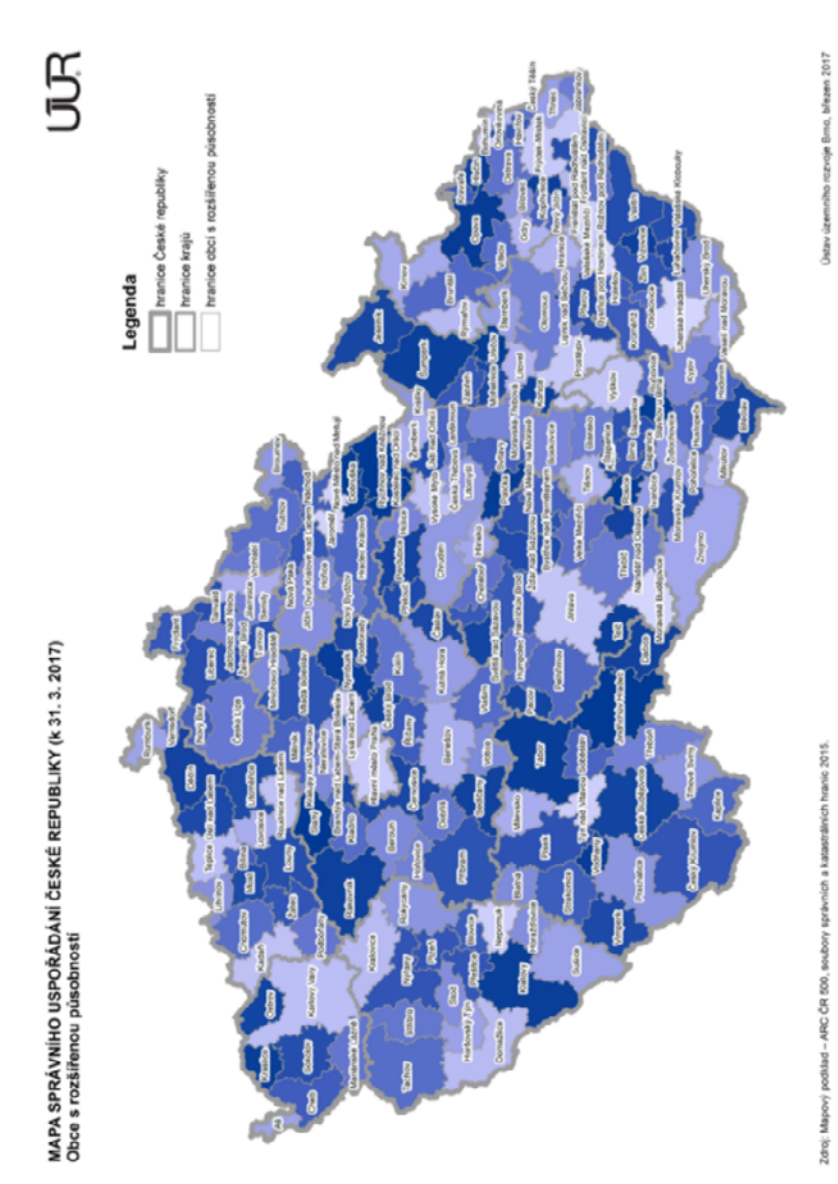
Benešov nad Ploučnicí, Bílina, Česká Kamenice, Děčín, Duchcov, Chomutov, Jirkov, Kadaň, Klášterec nad Ohří, Krupka, Libochovice, Liboucheč, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Postoloprty, Roudnice nad Labem, Rumburk, Šluknov, Štětí, Teplice, Ústí nad Labem, Úštěk, Varnsdorf, Vejprty, Velké Březno, Žatec.

Vysočina

Bystrice nad Pernštejnem, Golčův Jeníkov, Havlíčkův Brod, Hrotovice, Humpolec, Chotěboř, Jaroměřice nad Rokytanou, Jemnice, Jihlava, Kamenice nad Lipou, Ledec nad Sázavou, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Počátky, Polná, Příbyslav, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Třešť, Velká Bíteš, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou.

Zlínský kraj

Bojkovice, Brumov-Bylnice, Bystrice pod Hostýnem, Holešov, Horní Lideč, Hulín, Chropyně, Karolinka, Koryčany, Kroměříž, Luhačovice, Morkovice-Slížany, Napajedla, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Slavičín, Staré Město, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Uherský Ostroh, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín, Zlín.

⁷⁹ Portál územního plánování [online]. Obce. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>